

استادبانک

نمونه سوالات همراه با جواب و

گام به گام کتاب‌های درسی

به طور کامل رایگان در

اپلیکیشن استادبانک

به جمع ده‌ها هزار کاربر اپلیکیشن رایگان استادبانک پیوندید.

[لینک دریافت اپلیکیشن نمونه سوالات استادبانک \(کلیک کنید\)](#)

* برای مشاهده نمونه سوالات دانلود شده به صفحه بعد مراجعه کنید.

۱- منابع مورد استناد در این درس (درس سوم) را استخراج و فهرست کنید.

« پاسخ »

۲- علت اساسی توجه فرانسه به ایران در زمان ناپلئون چه بود؟ چرا روابط ایران و فرانسه در زمان فتحعلی شاه به شکست انجامید؟

« پاسخ »

۳- ایران در دوره قاجار از چه جهاتی برای انگلستان اهمیت داشت؟

« پاسخ »

۴- به نظر شما، مهم‌ترین آثار و پیامدهای زیانبار عهدنامه‌ی ترکمانچای چه بود؟

« پاسخ »

۵- چرا شاهان قاجار قادر به اعمال کامل قدرت استبدادی خود نبودند؟

« پاسخ »

۶- شرایط سیاسی - نظامی ایران با روسیه و انگلستان در عصر قاجار چه تفاوت‌های اساسی داشت؟

« پاسخ »

۷- مفاد عهدنامه‌های مجمل و مفصل را که دبیر در اختیار شما قرار می‌دهد، بخوانید و ضمن استخراج، تلخیص و مقایسه‌ی تعهدات ایران و انگلستان، با توجه به محتوای درس، موارد نقض این تعهدات توسط طرفین را مشخص کنید.

« پاسخ »

۸- پاسخ ناصرالدین شاه را به اعتراض دولت انگلستان به امضای قرارداد آخال توسط ایران بخوانید و تحلیل و قضاوت خود را درباره ی سیاست و کشورداری ناصرالدین شاه و موقعیت بین‌المللی حکومت قاجار بیان کنید.

«باید جواب نوشت: ما چیزی به روس ندادیم. شما که انگلیس هستید در این فقره داده‌اید. اگر از اول روس را از این همه پیش آمدن به سمت آخال و ترکمان رسماً و قویاً مانع می‌شدید. البته روس‌ها میدان جولان‌بازی خودشان را کم‌تر می‌کردند، بلکه هیچ نمی‌توانستند داخل شوند. وقتی که مثل شما دولتی قوی نتواند سد راه و خیال روس‌ها را بکند، ما به طریق اولی نمی‌توانیم. روس آمد آخال را گرفت؛ ما چه می‌کردیم؟ بعد گفت سرحد طبیعی خراسان و ترکمان را باید معلوم بکنید و قرار بدهید؛ ما چه می‌کردیم اگر قبول نمی‌کردیم؟ به رضایت خودش همان‌طور که آخال را تصرف کرد، حد طبیعی ترکمان را هم با خراسان به زور تصرف می‌کرد. آن وقت آیا ما باید با روس‌ها جنگ کنیم. آیا شما به ما امداد قشونی و پولی و اسلحه می‌کردید یا نه؟» (نورائی، گفت‌وگوی ملک‌خان با لرد سالیسبوری، بررسی‌های تاریخی، ص ۱۵۳ - ۱۵۴).

« پاسخ »

ضعف مفرد دولتمردان قاجار در مواجهه با مشکلات بین‌المللی و عدم برنامه‌ریزی صحیح در مذاکرات سیاسی با دول استعمارگر به نظر می‌رسد این دولت را در موضعی انفعالی قرار داده بود. از سوی دیگر چنان‌که از متن برمی‌آید، ناصرالدین شاه به وضوح به ضعف نظامی ایران در مواجهه با دولت متجاوز روسیه اشاره می‌نماید و از بدقولی‌های دولت انگلیس در کمک‌های نظامی گله‌مند است.

۹- با راهنمایی دبیر و با توجه به مطالبی که خوانده‌اید، با یک‌دیگر هم‌فکری کنید و دلایل شکست ایران از روسیه را در چارچوب محورهای مشخص شده‌ی زیر بیان کنید.

الف) نظامی:

ب) سیاسی:

پ) اقتصادی:

ت) مناسبات خارجی:

« پاسخ »

الف) نظامی: فقدان ارتش دائمی و سازمان‌دهی شده، قدیمی بودن ساز و برگ جنگی ایرانیان، عدم آشنایی به فنون نظامی روز دنیا

ب) سیاسی: بی‌اطلاعی مأمورین سیاسی از مناسبات بین‌المللی و ناتوانی در مذاکرات و بروز برخی خیانت‌ها

پ) اقتصادی: عدم تأمین مخارج سنگین نظامی با توجه به ضعف بنیه اقتصادی ایران و فساد گسترده درباره قاجار

ت) مناسبات خارجی: تکیه‌ی بیش از حد به قول و قرارهای دو کشور انگلیس و فرانسه که حاصلی جز نفوذ آن‌ها به ویژه انگلیسی‌ها و شکست در جنگ با روسیه نداشت.

۱۰- با توجه به این سخن ناصرالدین شاه که «... نه قشونی داریم و نه مهمات قشونی» و این گفته‌ی میرزاعلی‌خان امین‌الدوله که «ایران قشون آبرومند می‌خواهد. ایران باید معاشرش منظم باشد. هر ساعت سفارت‌خانه‌ای مراسله‌ی بالا بلند به وزارت خارجه نفرستد که فلان ایل در فلان راه مال‌التجاره‌ی تبعه‌ی مرا سرقت کرد» (امین‌الدوله، خاطرات سیاسی، ص ۶۹ و ۲۵۸). درباره‌ی تأثیرات و پیامدهای داخلی و خارجی فقدان ارتش حرفه‌ای و ثابت در دوره‌ی قاجار بحث و گفت‌وگو کنید.

« پاسخ »

- ناتوانی دولت مرکزی در برقراری نظم و امنیت داخلی و سرکوب شورش‌های داخلی و راهزنی و ...
- ناکارآمدی دولت ایران در مقابله با تهدیدهای خارجی که به دفعات باعث ضرر و زیان شده و باعث جدایی مناطق زیادی از ایران شد.

۱۱- توضیح مورگان شوستر آمریکایی درباره‌ی نحوه‌ی عملکرد مستوفیان را بخوانید و اشکالات نظام مالیاتی را از آن استنباط و استخراج کنید.

«از نسل‌ها و ازمنه‌ی سالفه مردمانی در ایران می‌باشند که آن‌ها را مستوفی می‌خوانند. پیشه و شغل اکثر آن‌ها ارثی است که از پدر به پسر رسیده است. آن‌ها از وضع این کتابچه‌ها [کتابچه‌های میزان مالیات هر منطقه] مسبوق و از طریقه‌ی پیچیده و درهمی که مالیات هر محل به وسیله‌ی آن حساب یا وصول می‌شود، مطلع بودند. هر یکی از پیشکاران یا مأمورین جزء، کتابچه‌های مالیاتی نقاط ابواب جمعی خودشان را ملکِ طلق خود می‌دانست، نه متعلق به دولت، اگر کسی می‌خواست از تفصیل آن کتابچه‌ها مسبوق شود، یا بداند که مالیات هر محل چه قدر وصول شده و چه قدر آن را برای خود ذخیره و پس‌انداز نموده‌اند، مستوفیان مزبور متغیر و غضبناک می‌شدند» (شوستر، اختناق ایران، ص ۳۱۴).

« پاسخ »

اشکالات نظام مالیاتی برابر توضیحات مورگان شوستر:

- موروثی بودن شغل مستوفی‌گری
- احاطه کامل مستوفیان بر نحوه‌ی محاسبه مالیات مناطق مختلف و اسناد و دفاتر مربوطه
- انحصاری دانستن دفاتر مالیاتی و احیاناً عدم پاسخگویی مستوفیان به مقامات دولتی در این خصوص
- عدم شفافیت دفاتر مالیاتی و مقاومت مستوفیان در خصوص هرگونه حسابرسی احتمالی

- ۱۲- وصف قائم مقام فراهانی را از زبان یکی از شاهزادگان قاجار بخوانید و به پرسش‌های مربوط به آن پاسخ دهید.
- «از عهد کیومرث که بنای سلطنت در ایران شد، چنان وزیری با تدبیر و دستوری بی‌نظیر به نظر ارباب بصیرت نرسیده. الحق که از جمیع علوم و کمالات آراسته، در علم عربیت و حکمت الهی استاد و در علوم ریاضی رایض میدان بلاغت و استحضار ... اشعار دَری و تازیش دُرّ شاهوار ... باری با وجود کثرت مشاغل نهایت غرابت را دارد که شخصی به این قسم بتواند از هر علمی از علوم با بهره باشد... از هنگام حرکت محمدشاه از آذربایجان تا پنج ماه توقف در دارالخلافه‌ی طهران، قائم مقام به اقتدار گذرانیده، به طریقی که احدی بدون اذن وی قدرت رفتن خدمت شاه را نداشته و محمدشاه بدون اذن او دیناری به کسی نداده، چنان‌چه اگر هم مایل به بخشش بود هر آینه موجب ملامت قائم مقام می‌گردید. در این موارد که گرفت و گیر قائم مقام از حد اعتدال گذشت، جمعی دوستان بدو گفتند که این قدر بر پادشاه تنگ گرفتن و قدغن نمودن که هیچ‌کس نزد او آمد و رفت نکند و پادشاه معاشرت با احدی ننماید، درست نیست. عاقبت به تو کم مرحمت خواهد شد. در جواب گفته بود که این امور سلطنت را پادشاه درست مطلع نیست؛ چون‌که اول دولت است، می‌ترسم غافل شوم و غفلیتی به هم رسد و کارهای پخته خام گردد. دلم به جهت زحمت‌های خودم خواهد سوخت» (سفرنامه‌ی رضاقلی میرزا نوه‌ی فتحعلی شاه، ص ۳۱ - ۳۲).
- ۱- با توجه به این‌که قائم مقام برای به سلطنت رساندن محمدشاه، پدر رضاقلی میرزا را از میان برداشت، آیا نویسنده انصاف را درباره‌ی او رعایت کرده است؟
- ۲- قضاوت و تحلیل شما از اقدام قائم مقام در ممانعت از دخالت ناروای شاه، حرم‌سرا و درباریان در اداره‌ی امور کشور چیست؟

« پاسخ »

- ۱) نویسنده در وصف کمالات قائم مقام فراهانی به حق کم نگذاشته و به ویژه اقتدار صدراعظم را از هر جهت مورد تعریف و تمجید قرار داده است. اگر چه «حسینعلی میرزا فرمانفرما» فرزند فتحعلیشاه و حاکم فارس (پدر نویسنده) که پس از مرگ پدر، با ادعای سلطنت شوریده بود، با درایت صدراعظم و توسط «فیروز میرزا» برادر کوچک محمدشاه قاجار شکست خورد، اما به نظر می‌رسد نویسنده کینه‌ای شخصی از قائم مقام به دل نگرفته و انصاف را درباره‌ی او رعایت نموده است. با این وجود اگر نویسنده به موضوع پدرش هم اشاره می‌کرد قابل درک می‌بود.
- ۲) برابر متن، با توجه به شخصیت ممتاز قائم مقام فراهانی در سروسامان دادن به امور کشور و نفوذناپذیری وی، جلوگیری از دخالت‌های درباریان و حتی شاه در امور مختلف، کاملاً با رویه و روحیات وی سازگار بوده است. این اقدامات، خود در برقراری نظم و سامان‌دهی به اوضاع جاریه کشور بی‌تردید نقش داشته است و بخشی از قضاوت مثبت تاریخ درباره‌ی او به لحاظ همین مواضع شجاعانه وی بوده است. اگر چه این اقدامات در نهایت به قیمت برکناری وی از صدارت انجامید.

- ۱۳- با راهنمایی دبیر درباره‌ی تأثیر وقوع انقلاب‌های سیاسی و صنعتی در کشورهای اروپایی (قرن ۱۸م) بر روابط آن کشورها با ایران در دوره‌ی قاجار بحث و گفت‌وگو کنید.

« پاسخ »

- ۱- تلاش برای دست یافتن به ذخایر، منابع و مواد اولیه ایران از طریق سیاست توسعه‌طلبی آرضی
- ۲- تلاش در جهت تسلط بر بازار ایران از طریق صدور همه نوع کالا و محصولات
- ۳- تلاش برای نفوذ و سلطه بر ایران از طریق آخذ امتیازات متعدد سیاسی و اقتصادی
- ۴- تلاش برای نفوذ در دستگاه حاکمه قاجار به منظور سلطه همه‌جانبه بر ایران به عنوان دروازه هند

۱۴- صحیح یا غلط بودن جمله را مشخص کنید.
نظام حکومتی ایران تا پیش از انقلاب مشروطه، پادشاهی مطلقه و استبدادی بود.

« پاسخ »

صحیح (درس ۳ ص ۳۷) (۰/۲۵)

۱۵- یک مورد از دلایل شروع دوره‌ی دوم جنگ‌های ایران و روس در زمان قاجار را بنویسید.

« پاسخ »

یکی مشخص نبودن خطوط مرزی در عهدنامه گلستان و ادعای ارضی جدید روس‌ها.
دیگری فریاد کمک‌خواهی مردم مسلمان شهرها و روستاهایی بود که به واسطه معاهده‌ی گلستان تحت سلطه و ستم روس‌ها قرار گرفته بودند.
(هر مورد ۱ نمره، ذکر یک مورد کافی است.) (درس ۳ ص ۴۲)

۱۶- با وساطت کدام کشورهای اروپایی، قرارداد صلح ارزنة‌الروم بین ایران و عثمانی بسته شد؟
(۱) فرانسه و روسیه (۲) انگلستان و فرانسه (۳) انگلستان و روسیه (۴) روسیه و آلمان

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. انگلستان، روسیه

۱۷- یکی از نخستین اقدامات محمدعلی شاه که پس از مرگ مظفرالدین شاه به سلطنت رسید، کدام است؟

- (۱) سرکوب مشروطه‌خواهان
- (۲) تبعید روحانیان به خارج از تهران
- (۳) راه مخالفت با مشروطیت و مجلس را در پیش گرفت.
- (۴) حکومت خودکامه‌ی استبداد صغیر را با همکاری مشاوران روسی برقرار کرد.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. محمدعلی شاه که به دنبال مرگ پدر به تخت سلطنت نشسته بود، از همان آغاز بنای ناسازگاری را با مجلس شورای ملی گذاشت.

۱۸- کدام‌یک از شاهان قاجار به منظور برقراری نظم و امنیت به منطقه قفقاز لشکرکشی کرد؟
(۱) فتحعلی شاه (۲) آقامحمدخان (۳) ناصرالدین شاه (۴) محمدشاه

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. آقامحمد خان به منظور برقرار کردن نظم و امنیت به منطقه قفقاز لشکرکشی کرد و همین زمان به دست چند تن از همراهانش به قتل رسید.

- ۱۹- کدام مورد از دلایل عمده ترسیم چهره‌ی نامطلوب ناصرالدین شاه در تاریخ ایران نیست؟
- (۱) کشتن میرزا تقی خان فراهانی (امیرکبیر) (۲) مؤثر نبودن اصلاحات وی بعد از سفر به اروپا (۳) بدرفتاری با سیدجمال‌الدین اسدآبادی (۴) دادن امتیازات سیاسی و اقتصادی به بیگانگان

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مؤثر نبودن اصلاحات وی بعد از سفر به اروپا

- ۲۰- در دوران سلطنت کدام پادشاه قاجار قدرت‌های استعماری دامنه نفوذ و سلطه استعماری خود را بر ایران افزایش دادند؟

(۱) محمدعلی شاه (۲) محمد شاه (۳) احمد شاه (۴) ناصرالدین شاه

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با مرگ محمدشاه، ولیعهد او ناصرالدین میرزا با حمایت میرزا تقی خان فراهانی به‌عنوان چهارمین پادشاه قاجار بر تخت سلطنت نشست. ناصرالدین شاه در دوران پادشاهی خود طی سه سفر به اروپا، از چندین کشور دیدن کرد و تحت تأثیر تمدن غربی قرار گرفت. ولی اصلاحاتی که در دوران وی آغاز شد نتایج چندان مؤثر و مفیدی برای ایران نداشت. در دوران سلطنتش قدرت‌های استعماری نفوذ و سلطه اقتصادی خود را بر ایران افزایش دادند.

- ۲۱- فتحعلی‌شاه قاجار، در طول دوران سلطنت خود در کدام زمینه موفق عمل کرد؟

(۱) حفظ یکپارچگی کشور و سامان دادن به اوضاع داخلی
(۲) رشد و تقویت وضعیت علمی ایران با تأسیس نهادهای آموزشی جدید
(۳) مقابله با تهاجم نظامی و نفوذ سیاسی کشورهای اروپایی
(۴) لشکرکشی به عثمانی و بازپس‌گیری مناطق اشغالی دوره‌ی زندیه

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فتحعلی‌شاه در حفظ یکپارچگی کشور و سامان دادن به اوضاع داخلی موفق بود اما در مقابله با تهاجم نظامی و نفوذ سیاسی کشورهای اروپایی ناکام ماند.

- ۲۲- کدام گزینه، از ویژگی‌های محاکم عرف در سازمان‌های قضایی عصر قاجاریه است؟

(۱) دعاوی خانوادگی و ملکی در این محاکم مورد رسیدگی قرار می‌گرفت.
(۲) به تخلفات و جرایم سیاسی و امنیتی رسیدگی می‌کردند.
(۳) طرفین دعوی هزینه‌های رسیدگی را پرداخت می‌کردند.
(۴) در این محاکم، روحانیون قضاوت را بر عهده داشتند.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. محاکم عرف به تخلفات و جرایم سیاسی و امنیتی مانند شورش، سرقت، نزاع و عدم پرداخت مالیات رسیدگی می‌کردند. این محاکم را قضات و مأمورانی اداره می‌کردند که از مقام‌های حکومتی فرمان می‌برند و حقوق می‌گرفتند. یادآوری: سه گزینه‌ی دیگر همگی از خصوصیات محاکم شرع در سازمان قضایی عصر قاجار است.

۲۳- در دوره‌ی حکومت قاجار، «مستوفی الممالک» ریاست کدام وزارت‌خانه را بر عهده داشت؟
(۱) عدلیه (۲) امور خارجه (۳) مالیه (۴) داخله

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
پرسابقه‌ترین و گسترده‌ترین وزارت‌خانه در دوره‌ی قاجار، وزارت مالیه به ریاست مستوفی الممالک بود.

۲۴- دولت انگلستان در «معاهده‌ی پاریس»، کدام مورد را بر حکومت قاجار تحمیل کرد؟

- (۱) افغانستان و هرات را از ایران جدا کرد.
- (۲) بر برخی از جزایر ایرانی خلیج فارس تسلط یافت.
- (۳) مناطق وسیعی از سرزمین‌های حاصل‌خیز ایران در غرب دریای مازندران را تصرف کرد.
- (۴) مناطقی از سیستان و بلوچستان را از ایران جدا و ضمیمه‌ی خاک هندوستان کرد.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
انگلستان با تحمیل معاهده‌های پاریس به حکومت قاجار، افغانستان و هرات را از ایران جدا کرد (۱۲۷۳ق).

۲۵- کدام گزینه، از تحولات دوره‌ی صدراعظمی «میرزا تقی‌خان امیرکبیر» است؟

- (۱) نفوذ دولت‌های روسیه و انگلستان در ایران افزایش یافت.
- (۲) شاه طی سه مسافرت خارجی، از چندین کشور اروپایی دیدن کرد.
- (۳) برای تشکیل ارتش حرفه‌ای و دائم اقداماتی انجام شد.
- (۴) چند تن از عموها و برادران شاه که مدعی سلطنت بودند، سرکوب شدند.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
امیرکبیر، صدراعظم باکفایت ایران، با جدیت تمام برای تشکیل ارتش حرفه‌ای و دائم اقداماتی انجام داد.
یادآوری: گزینه‌های ۱ و ۲ و ۴، به ترتیب مربوط به دوران صدارت حاج میرزا آقاسی، میرزا حسین‌خان سپهسالار و قائم مقام فرهانی می‌باشند.

۲۶- کدام عبارت‌ها، درباره‌ی «بریگاد قزاق»، از مهم‌ترین نیروهای نظامی ایران در دوره‌ی قاجار، درست هستند؟

- (الف) در حفظ مرزها و مقابله با هجوم خارجی، کارایی زیادی از خود نشان داد.
 (ب) با تلاش میرزا تقی‌خان امیرکبیر، امتیاز تأسیس این واحد نظامی به روسیه واگذار شد.
 (ج) تشکیلات نظامی بریگاد قزاق، به دلیل ناکارآمدی افسران روس، نظم و انسجام مناسبی نداشت.
 (د) پیش‌تر به عنوان نیروی نگهبان شخص شاه و خاندان سلطنت و دفع‌کننده‌ی شورش‌ها و اعتراض‌های داخلی عمل می‌کرد.
 (ه) نفرات این نیرو در اوج گسترش کم‌تر از ۱۰هزار نفر بود.
- (۱) الف - ج - ه (۲) ب - ج - د (۳) الف - ب (۴) د - ه

« پاسخ »

- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی عبارت‌های نادرست:
 (الف) این نیرو در حفظ مرزها و در مقابله با هجوم خارجی، کارایی چندانی نداشت.
 (ب) ناصرالدین‌شاه (پس از مرگ امیرکبیر) امتیاز تأسیس یک واحد نظامی حرفه‌ای با عنوان بریگاد قزاق را به روسیه واگذار کرد.
 (ج) نیروی قزاق، تشکیلات نظامی منسجم و منظمی بود که تا اواخر حکومت قاجار، تحت فرماندهی افسران روسی فعالیت می‌کرد.

۲۷- به کدام دلیل در زمان «فتحعلی شاه قاجار»، دولت فرانسه به اتحاد سیاسی و نظامی با ایران روی آورد؟

- (۱) برای فتح روسیه به کمک دولت ایران نیاز داشت.
 (۲) قصد داشت از اختلاف ایران و عثمانی برای ادامه‌ی تسلط بر مصر استفاده کند.
 (۳) ناپلئون در رقابت با روسیه و انگلستان، به دنبال گرفتن امتیازات اقتصادی از ایران بود.
 (۴) ایران مناسب‌ترین راه دست‌یابی ناپلئون به هند بود.

« پاسخ »

- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ناپلئون نخست مصر را تصرف کرد و سپس در صدد حمله به هندوستان برآمد. از آن‌جا که ایران مناسب‌ترین راه دست‌یابی ناپلئون به هند بود، نمایندگان او یکی پس از دیگری راهی دربار قاجار شدند.

۲۸- کدام نخست‌وزیر دوره‌ی قاجاریه، نقش مؤثری در تشویق «ناصرالدین شاه» برای سفر به اروپا و اخذ تمدن اروپایی داشت؟

- (۱) حاج میرزا آقاسی
 (۲) میرزا حسین‌خان سپهسالار
 (۳) میرزا تقی‌خان امیرکبیر
 (۴) قائم‌مقام فراهانی

« پاسخ »

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. میرزا حسین‌خان سپهسالار، یکی از صدراعظم‌های عصر ناصری، نقش مؤثری در تشویق شاه برای سفر به فرنگ و اخذ تمدن اروپایی داشت.

۲۹- آقا محمدخان قاجار پس از تاجگذاری برای برچیدن بساط حکومت جانشینان نادر، عازم کدام شهر شد؟
(۱) شیراز (۲) مشهد (۳) استرآباد (۴) قفقاز

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عازم مشهد شد.

۳۰- در کدام عهدنامه سیاسی ایران در دوران قاجار، روس‌ها مناطق وسیعی از سرزمین‌های ایرانی در شرق دریای مازندران را تسخیر کردند؟

(۱) عهدنامه گلستان (۲) عهدنامه ترکمانچای (۳) عهدنامه آخال (۴) عهدنامه فین کشتاین

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در معاهده آخال مناطق وسیعی از سرزمین‌های ایرانی در شرق دریای مازندران را تسخیر کردند.

۳۱- تلاش‌های چه کسانی در جهت تجهیز و تقویت ارتش ایران به سلاح‌های مدرن در عصر قاجار، در نتیجه عواملی چون پیمان‌شکنی دولت فرانسه بی‌نتیجه ماند؟

(۱) امیرکبیر (۲) آقا محمدخان (۳) قائم‌مقام فراهانی (۴) عباس میرزا

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عباس میرزا فرمانده جنگ‌های ایرن و روس، درصدد برآمد با استفاده از دانش و تجارب کارشناسان نظامی فرانسه و انگلستان، ارتش ایران را تجدید سامان و مجهز به سلاح‌های مدرن کند، اما تلاش‌های او به دلیل پیمان‌شکنی دولت فرانسه، بدعهدی دولت انگلیس و موانع و مشکلات داخلی بی‌نتیجه ماند.

۳۲- کدام گزینه، از مسئولیت‌های وزارت مالیه به ریاست مستوفیان نمی‌باشد؟

(۱) محاسبه مالیات‌ها (۲) نظارت بر املاک دیوانی (۳) نظارت بر عملکرد پیشه‌وران (۴) گردآوری مالیات‌ها

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. پرسابقه‌ترین و گسترده‌ترین وزارت‌خانه‌ها، ورزات مالیه به ریاست مستوفی‌الممالک بود و مستوفیانی که نسل اندر نسل به شغل مستوفیگری اشتغال داشتند ان را اداره می‌کردند. مستوفیان مسئولیت محاسبه و گردآوری مالیات و نظارت بر املاک دیوانی و سلطنتی (خاصه) را برعهده داشتند.

۳۳- کدام گزینه دربارهٔ اختیارات شاهان قاجاری نادرست است؟

- (۱) قرار داشتن در رأس هرم قدرت
- (۲) خود را مالک جان و مال مردم دانستن
- (۳) انحصار قوای قانون‌گذاری، اجرایی و قضاوت در شخص شاه
- (۴) داشتن ابزارهای لازم برای اعمال قدرت مطلقه

« پاسخ »

گزینهٔ ۴ پاسخ صحیح است. شاهان قاجار در عمل نمی‌توانستند به‌طور کامل و همیشه قدرت استبدادی و اختیارات نامحدود خود را به کار بندند، زیرا از یک سو فاقد ابزارهای لازم مانند نظام اداری کارآمد و ... برای اعمال قدرت مطلقهٔ خود بودند و از سوی دیگر، نفوذ اجتماعی و دینی روحانیت و مراجع شیعه، قدرت سیاسی و نظامی ایلات و نقوذ استعمارگران دامنهٔ اختیار شاهان را تا حدودی محدود می‌کرد.

۳۴- کدام گزینه از وقایع دوران سلطنت فتحعلی شاه نمی‌باشد؟

- (۱) تهاجم نظامی گستردهٔ روسیه به ایران
- (۲) رقابت انگلستان و فرانسه برای نفوذ سیاسی
- (۳) موفقیت در سامان دادن به اوضاع داخلی
- (۴) تهیهٔ برنامهٔ منسجمی برای اصلاحات اقتصادی

« پاسخ »

گزینهٔ ۴ پاسخ صحیح است. در دوران سلطنت فتحعلی شاه، حکومت قاجار از یک سو با تهاجم گستردهٔ روسیه و از سوی دیگر با رقابت دولت‌های انگلستان و فرانسه برای نفوذ سیاسی و اقتصادی مواجه بود. او در حفظ یکپارچگی و سامان دادن به اوضاع داخلی موفق بود اما در مقابله با تهاجم نظامی ناکام ماند. (گزینهٔ «۴»، مربوط به سلطنت ناصرالدین شاه می‌باشد).

۳۵- در کدام ناحیه، آقامحمدخان قاجار با متحد کردن ایل قاجار، آماده رویارویی با زندیان شد؟

- (۱) تهران
- (۲) استرآباد
- (۳) خراسان
- (۴) گیلان

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در ناحیهٔ استرآباد (گرگان)

۳۶- کدام گزینه، از وقایع دوران سلطنت محمدشاه قاجار است؟

- (۱) سپاه قاجاریه، بقایای سلسله‌های افشاریه و زندیه را از میان برداشت.
- (۲) تنش‌هایی میان ایران و عثمانی بروز کرد.
- (۳) وزارت‌خانه‌های جدیدی به تشکیلات اداری افزوده شد.
- (۴) عهدنامه‌ی فین کشتاین بین ایران و فرانسه امضاء شد.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در زمان فتحعلی شاه و محمدشاه، به‌سبب اختلافات مرزی، بدرفتاری عثمانیان با زائران ایرانی عتبات عالیات و مشکلات تجاری، تنش‌هایی میان دو کشور بروز کرد. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه‌ی ۱ از حوادث دوران آقامحمدخان، گزینه‌ی ۳ مربوط به دوران سلطنت ناصرالدین‌شاه و گزینه‌ی ۴ از وقایع دوران فتحعلی‌شاه قاجار است.

- ۳۷- آقامحمدخان قاجار پس از تاج‌گذاری در تهران، کدام‌یک از اقدامات زیر را انجام داد؟
- (۱) تصرف نواحی شمالی و مرکزی ایران
(۲) سرکوب طغیان حاکم گرجستان
(۳) برچیدن حکومت جانشینان نادرشاه
(۴) غلبه بر لطفعلی‌خان زند

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. آقامحمدخان نخست نواحی شمالی و مرکزی ایران را تصرف کرد و تهران را پایتخت خود قرار داد، سپس با غلبه بر لطفعلی‌خان زند و سرکوب طغیان حاکم گرجستان، در سال ۱۲۱۰ ق/ ۱۱۷۴ ش در تهران تاج‌گذاری کرد. آقامحمدخان پس از تاج‌گذاری به عزم برچیدن بساط حکومت جانشینان نادرشاه و دستیابی به غنایم و گنجینه‌ی جواهرات وی، راه خراسان را در پیش گرفت.

- ۳۸- روس‌ها پس از تسخیر مناطق وسیعی از سرزمین‌های ایرانی در شرق دریای مازندران، کدام عهدنامه را بر حکومت قاجار تحمیل کردند؟
- (۱) گلستان
(۲) آخال
(۳) ترکمانچای
(۴) پاریس

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. روس‌ها مناطق وسیعی از سرزمین‌های ایرانی در شرق دریای مازندران (خوارزم و ماوراءالنهر) را تسخیر و عهدنامه‌ی آخال (۱۲۹۹ ق/ ۱۸۸۱ م) را بر حکومت قاجار تحمیل کردند.

- ۳۹- در دوره کدام پادشاه قاجار، عهدنامه فین کنشتاین، بین ایران و فرانسه، بسته شد؟
- (۱) فتحعلی‌شاه
(۲) ناصرالدین‌شاه
(۳) محمدشاه
(۴) مظفرالدین‌شاه

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. این عهدنامه در دوره ناپلئون بین ایران و فرانسه بسته شد.

- ۴۰- اداره کدام ایالت در دوره شاهان قاجار، همواره به عهده ولیعهد بود؟
- (۱) اصفهان
(۲) گرگان
(۳) تبریز
(۴) شیراز

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اداره ایالت آذربایجان با مرکزیت تبریز، همواره به عهده ولیعهد بود.

- ۴۱- مهم‌ترین هدف آقامحمدخان قاجار، از لشگرکشی به منطقه قفقاز کدام بود؟
- (۱) تعقیب فراریان مخالف خود
(۲) جلوگیری از تجاوزات روسیه
(۳) سرکوب مخالفان
(۴) برقراری نظم و امنیت

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. به منظور برقرار کردن نظم و امنیت به منطقه قفقاز لشگرکشی کرد.

۴۲- در دوره کدام پادشاه قاجار هنر تعزیه، که ریشه در آیین‌های باستانی داشتن گسترش پیدا کرد؟
(۱) مظفرالدین شاه (۲) محمدشاه (۳) ناصرالدین شاه (۴) فتحعلیشاه

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در زمان ناصرالدین شاه قاجار هنر تعزیه گسترش پیدا کرد.

۴۳- کدام مورد به دوره سلطنت ناصرالدین شاه نسبت داده شده است؟
(۱) زنان نقش مؤثری در انتشار و ترویج افکار نو به ویژه تفکر مشروطه خواهی داشتند.
(۲) با ورود محصولات جدید کشاورزی اروپا تحوکی عظیم در شیوه تغذیه ایجاد شد.
(۳) برای مقابله با قحطی سیب‌زمینی، کشاورزان به کشت آن تشویق می‌شدند.
(۴) تولید و صادرات فرش دچار رکود گردید.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در دوره ناصرالدین شاه با ورود محصولات جدید کشاورزی از اروپا به ایران - تحوکی عظیم در شیوه تغذیه ایرانیان ایجاد شد.

۴۴- موردی که به صدارت میرزا آقاسی، در دوره محمدشاه نسبت داده شده، کدام است؟
(۱) از دخالت‌های محمدشاه و درباریان در امور کشور جلوگیری کرد.
(۲) نفوذ دولت‌های روسیه و انگلستان در ایران افزایش یافت.
(۳) موجب سر و سامان یافتن امور کشور شد.
(۴) از نفوذ استعمارگران در ایران کاسته شد.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در دوران صدارت وی در دوره محمدشاه قاجار، نفوذ دولت‌های روسیه و انگلیس در ایران افزایش یافت.

- ۴۵- موارد الف، ب و ج، به ترتیب مربوط به کدام عهدنامه‌ها و قراردادهای ایران در زمان حکومت قاجار می‌باشد؟
- الف) مناطقی از سیستان و بلوچستان از ایران جدا و ضمیمه‌ی خاک هندوستان شد.
 ب) ایران متعهد گردید که به اتباع روسیه، حق مصونیت قضایی (کاپیتولاسیون) بدهد.
 ج) ایران از داشتن کشتی جنگی در دریای مازندران محروم شد.
- ۱) گلداسمیت - گلستان - ترکمانچای
 ۲) پاریس - گلستان - گلستان
 ۳) پاریس - ترکمانچای - ترکمانچای
 ۴) گلداسمیت - ترکمانچای - گلستان

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی موارد:

- الف) انگلیسی‌ها با قرارداد گلداسمیت، مناطقی از سیستان و بلوچستان را از ایران جدا و ضمیمه‌ی خاک هندوستان کردند.
 ب) ایران در معاهده‌ی ترکمانچای متعهد گردید که مبلغ ۵ میلیون تومان غرامت به دولت روسیه بپردازد و به اتباع آن کشور نیز حق مصونیت قضایی (کاپیتولاسیون) بدهد.
 ج) ایران در عهدنامه‌ی گلستان از داشتن کشتی جنگی در دریای مازندران محروم شد.

- ۴۶- اداره‌ی کدام ایالت در دوره‌ی قاجار، همواره به عهده‌ی ولیعهد بود؟
- ۱) خراسان
 ۲) آذربایجان
 ۳) فارس
 ۴) اصفهان

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اداره‌ی ایالت آذربایجان با مرکزیت شهر تبریز، همواره به عهده‌ی ولیعهد بود.

- ۴۷- کدام واقعه در زمان فتحعلی‌شاه قاجار، سرآغاز جنگ‌های ایران و روسیه به حساب می‌آید؟
- ۱) تجاوز روسیه به مرزهای ایران به دلیل مشخص نبودن خطوط مرزی بین دو کشور
 ۲) لشکرکشی پترکبیر با هدف تسلط بر سرحدات شمالی ایران
 ۳) لشکرکشی روس‌ها به منطقه‌ی قفقاز و تصرف گرجستان
 ۴) صدور فتوای جهاد از سوی برخی از علما در پی کمک‌خواهی مسلمانان تحت سلطه و ستم روس‌ها

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در زمان حکومت فتحعلی‌شاه قاجار و پس از آن که حاکم گرجستان خود را تحت حمایت دولت روسیه قرار داد، روس‌ها به منطقه‌ی قفقاز لشکرکشی کردند و گرجستان را تصرف نمودند. این اقدام سرآغاز جنگ‌های ایران و روسیه به حساب می‌آید.

- ۴۸- کدام امتیازات دوره‌ی قاجار، با قیام مردم به رهبری علما و عقب‌نشینی حکومت مستبد قاجار، لغو شد؟
- (۱) رویتر - بانک شاهنشاهی
 - (۲) بانک استقراضی - تنباکو
 - (۳) رویتر - تالبوت
 - (۴) بانک شاهنشاهی - تنباکو

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در دوران سلطنت ناصرالدین شاه، انگلیسی‌ها در رقابتی تنگاتنگ با روس‌ها، موفق به گرفتن امتیازات اقتصادی متعددی از ایران شدند که امتیازهای رویتر، بانک شاهنشاهی و توتون و تنباکو (رژی یا تالبود) از جمله‌ی مهم‌ترین آن‌ها بود. واگذاری امتیازات موجب نگرانی مردم، به ویژه بازرگانان و روحانیان، از تسلط بیگانگان بر اقتصاد و منابع تولید کشور شد و اعتراضات و جنبش‌هایی را برانگیخت. مهم‌ترین این جنبش‌ها، قیام‌هایی بود که به رهبری علمایی هم‌چون حاج‌ملاعلی کنی و میرزا حسن آشتیانی علیه امتیازهای رویتر و تنباکو صورت گرفت و به عقب‌نشینی حکومت مستبد قاجار و لغو امتیازات مذکور منجر شد.

- ۴۹- کدام‌یک از موارد زیر، در دوره‌ی سلطنت فتحعلی‌شاه قاجار به وقوع پیوست؟

- (۱) تنش‌هایی میان دو کشور ایران و عثمانی بروز کرد.
- (۲) قائم‌مقام فراهانی، از مقام وزارت برکنار و کشته شد.
- (۳) دولت انگلیس از حاکم نافرمان هرات و دیگر امیران شورشی افغان حمایت کرد.
- (۴) امتیاز تأسیس یک واحد نظامی حرفه‌ای با عنوان بریگاد قزاق به روسیه واگذار شد.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در عصر قاجار دو کشور مسلمان ایران و عثمانی به سبب درگیری‌های مستمر با دولت‌های اروپایی، مجال کم‌تری برای دشمنی و جدال با یک‌دیگر داشتند. با این حال، در زمان فتحعلی‌شاه و محمدشاه، به سبب اختلافات مرزی، بدرفتاری عثمانیان با زائران ایرانی عتبات عالیات و مشکلات تجاری، تنش‌هایی میان دو کشور بروز کرد.

پادشاهان مرتبط با سایر گزینه‌ها:

- (۲) محمدشاه
- (۳) محمدشاه و ناصرالدین شاه
- (۴) ناصرالدین شاه

- ۵۰- کدام گزینه، یکی از چهار اداره یا وزارتخانه‌ی قدیمی اوایل عصر قاجار می‌باشد؟

- (۱) پست و تلگراف
- (۲) داخله
- (۳) امور خارجه
- (۴) معارف

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نظام اداری ایران در اوایل عصر قاجار بسیار کوچک بود و به چهار اداره یا وزارتخانه‌ی قدیمی مالیه، جنگ، عدلیه و امور خارجه محدود می‌شد.

- ۵۱- کدام گزینه، از دلایل بی‌نتیجه ماندن تلاش‌های «عباس میرزا» برای نوسازی و تجدید سازمان ارتش ایران است؟
(۱) کمبود نفرات آموزش دیده در ارتش ایران (۲) پیمان‌شکنی دولت فرانسه
(۳) مرگ ناگهانی عباس میرزا با توطئه‌ی دشمنان داخلی او (۴) بدعهدی و خیانت دولت روسیه

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عباس میرزا فرمانده جنگ‌های ایران و روس، درصدد برآمد با استفاده از دانش و تجارب کارشناسان نظامی فرانسه و انگلستان، ارتش ایران را تجدید سازمان و مجهز به سلاح‌های مدرن کند، اما تلاش‌های او به دلیل پیمان‌شکنی دولت فرانسه، بدعهدی دولت انگلیس و موانع و مشکلات داخلی بی‌نتیجه ماند.

- ۵۲- کدام شاه قاجار، پس از مرگ پدرش با درایت «میرزا تقی‌خان فراهانی» بر تخت شاهی نشست؟
(۱) ناصرالدین شاه (۲) محمدشاه (۳) فتحعلی‌شاه (۴) آقامحمدخان

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پس از مرگ محمدشاه، ولیعهد او، ناصرالدین میرزا، با درایت میرزا تقی‌خان فراهانی بر تخت شاهی نشست.

- ۵۳- کدام‌یک از اقدامات آقامحمدخان قاجار در طول دوره‌ی حکومت خود، درخور ستایش است؟
(۱) تلاش برای ایجاد یک پارچگی سیاسی در سراسر ایران (۲) برخورد قاطعانه‌ی وی با مخالفان و رقیبان
(۳) بازپس گرفتن مناطق اشغالی قفقاز از روس‌ها (۴) کاهش مالیات‌ها و تلاش برای افزایش رفاه مردم

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سخت‌کوشی و تلاش‌های بی‌وقفه‌ی آقامحمدخان برای ایجاد یک پارچگی سیاسی و بازگرداندن حاکمیت دولت مرکزی به سرتاسر قلمرو ایران درخور ستایش است.
نکته: آقامحمدخان در برخورد با مخالفان و رقیبان، بی‌رحم و کینه‌توز بود.
گزینه‌های ۳ و ۴ نیز از اقدامات آقامحمدخان نمی‌باشد.

- ۵۴- کدام گزینه از علل انتخاب شهر کوچک تهران به عنوان پایتخت توسط آقامحمدخان قاجار، نمی‌باشد؟
(۱) نزدیک بودن به خاستگاه ایل قاجار در مازندران و استرآباد
(۲) موقعیت راهبردی و ارتباطی مناسب
(۳) وجود بناهای حکومتی و تأسیسات دفاعی کافی
(۴) وجود منابع آب کافی

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بناهای حکومتی و تأسیسات دفاعی بعد از تاج‌گذاری آقامحمدخان در تهران به وجود آمد و گسترش یافت.

۵۵- تهران در اواخر کدام سلسله ویژگی یک شهر را پیدا کرد؟ چه کسی در تهران تاجگذاری کرد؟ کدام بناها را در تهران گسترش داد؟

- (۱) زندیه - آقامحمدخان - بناهای حکومتی و تأسیسات دفاعی
- (۲) صفویه - شاه اسماعیل اول - کاخ‌های سلطنتی و بناهای تاریخی
- (۳) افشاریه - نادرشاه - تأسیسات نظامی و جنگی
- (۴) قاجاریه - آقامحمدخان - بناهای سیاسی و اقتصادی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۵۶- تهران تا سال پیش آبادی خوش آب و هوا در دامنه‌ی رشته‌کوه در شمال شهر بود. به دستور بارو و خندق به دور آن کشیده شد. تهران برای اهمیت نظامی داشت. در سال ۱۱۷۲ ق در تهران به تخت نشست.

- (۱) دویست و پنجاه - البرز - قم - شاه عباس اول - کریم‌خان - آقامحمدخان
- (۲) دویست - البرز - ری - شاه تهماسب صفوی - نادرشاه - کریم‌خان زند
- (۳) صد - زاگرس - ورامین - شاه اسماعیل صفوی - شاه عباس - نادرشاه
- (۴) صد و پنجاه - دماوند - ساوه - آقامحمدخان قاجار - شاه سلطان حسین - شاه اسماعیل

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۵۷- آقامحمدخان قاجار کدام شهر را پایتخت خود قرار داد؟ وی سپس بر چه کسی غلبه کرد؟ آقامحمدخان طغیان چه کسی را سرکوب کرد؟ وی در چه سالی و در کجا تاج‌گذاری کرد؟

- (۱) استرآباد - شاه‌رخ میرزای افشار - حاکم خراسان - ۱۲۱۰ ق - تهران
- (۲) گرگان - شاه تهماسب صفوی - حاکم طبرستان - ۱۱۷۴ ش - گرگان
- (۳) اصفهان - کریم‌خان زند - حاکم قرقیزستان - ۱۱۸۰ ش - استرآباد
- (۴) تهران - لطفعلی‌خان زند - حاکم گرجستان - ۱۲۱۰ ق - تهران

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

- ۵۸- آقامحمدخان قاجار پسر چه کسی بود؟ پس از کشته شدن پدرش با چه عنوانی و در کجا به سر می‌برد؟ پس از مرگ کریم‌خان به کجا رفت؟ آماده‌ی رویارویی با چه کسانی شد؟
- (۱) محمدحسن خان - به عنوان گروگان در شیراز - استرآباد - زندیان
 - (۲) فتحعلی‌خان - به عنوان مشاور در شیراز - گرگان - افشاریان
 - (۳) مظفرالدین خان - به عنوان مهمان در خراسان - تهران - صفویان
 - (۴) محمدعلی خان - به عنوان ولیعهد در کرمان - طبرستان - سلجوقیان

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

- ۵۹- قاجاریان پس از سقوط صفویه برای مقابله با شورش‌ی به پیوستند. سران ایل قاجار همواره در اندیشه گرفتن قدرت بودند و و جان بر سر این هدف گذاشتند.
- (۱) ازبکان - شاه عباس اول - آقامحمدخان - محمدحسن خان
 - (۲) روس‌های - نادرشاه - فتحعلی‌خان - محمدعلی میرزا
 - (۳) افغان‌های - تهماسب دوم صفوی - فتحعلی‌خان - محمدحسن خان
 - (۴) عثمانی‌های - شاه اسماعیل اول - عباس میرزا - مظفرالدین خان

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

- ۶۰- ایل قاجار از جمله ایلهای بود که به شاه در تأسیس حکومت یاری رساندند. شاه برای مقابله با حملات ایل قاجار را به مناطق ایران کوچاند و در ناحیه اسکان داد.
- (۱) شاهسون - تهماسب صفوی - اسماعیل - افغان - شمال غربی - گرگان
 - (۲) قزلباش - اسماعیل صفوی - عباس اول - ازبکان - شمال شرقی - استرآباد
 - (۳) قروشوندلی - عباس صفوی - تهماسب - عثمانی‌ها - غرب - خراسان
 - (۴) آغاجری - تهماسب صفوی - سلطان حسین - روس‌ها - شمالی - آذربایجان

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

- ۶۱- حکومت قاجار در چه زمانی در ایران تأسیس شد؟ این واقعه هم‌زمان با چه رویدادی بود؟
- (۱) اوسط قرن ۱۳ ق، ۱۹ م - شکست لطفعلی‌خان زند به دست آقامحمدخان و منقرض شدن سلسله‌ی زندیه
 - (۲) آغاز قرن ۱۳ ق، ۱۹ م - رقابت دولت‌های اروپایی برای تسلط سیاسی، اقتصادی بر کشورهای مشرق زمین
 - (۳) اواخر قرن ۱۳ ق، ۱۸ م - آمدن هیئت‌هایی از فرانسه و انگلیس برای گرفتن امتیاز و ایجاد مراکز تجاری در ایران
 - (۴) قرن ۱۲ ق، ۱۸ م - برخوردهای سیاسی، نظامی با همسایگان غربی (عثمانی) و شمالی (روسیه)

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.